

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ การส่งเสริม
การใช้ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ (NGV) ที่ส่งผล
กระทบต่อรถโดยสารสาธารณะที่มีผู้นั่งไม่เกิน 7 คน
(แท็กซี่)

ชื่อผู้เขียน

นายพรชัย มาระเนตร์

ชื่อปริญญา

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย

สาขาวิชาสหวิทยาการ

วิทยาลัยสหวิทยาการ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร.สุรชัย ศิริไกร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพพร ลีปริชานนท์

ปีการศึกษา

2556

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายภายใต้ทฤษฎีการตัดสินใจ ภายใต้การใช้เหตุผลอย่างครบถ้วน (Rational Comprehensive Decision Making) ผ่านนโยบาย ส่งเสริมการใช้ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ (Natural Gas Vehicle NGV) ที่มีกลุ่มรถแท็กซี่เป็น ผู้ได้รับผลกระทบ โดยมีสมมุติฐานว่านโยบายที่ถูกกำหนดมาเป็นนโยบายที่ใช้เหตุผลอย่างครบถ้วน และสามารถบรรลุเป้าหมายที่คาดการณ์ไว้

NGV ถูกนำมาใช้เป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหาการราคาน้ำมันเชื้อเพลิงสูงขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เนื่องจากเป็นเชื้อเพลิงที่มีราคาถูกและพึ่งพิงตนเองได้ ผู้ที่กำหนดนโยบายด้าน NGV ของ ประเทศไทยประกอบด้วยสามกลุ่มหลักคือ 1) คณะรัฐมนตรี 2) คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (กพข.) และ 3) คณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) โดยการศึกษาทำโดยศึกษามติ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ NGV และมติที่เกี่ยวข้อง ที่ออกโดยผู้กำหนดนโยบายทั้งสามกลุ่ม ตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. 2542 จนถึง กรกฎาคม พ.ศ. 2556 รวมถึงศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการออกนโยบาย

ผลการศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายพบว่า นโยบายส่วนใหญ่เป็นนโยบายเกี่ยวกับ ราคาของ NGV และ LPG และมาตรการโดยมากมีกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มแท็กซี่ที่ใช้ LPG จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่าการบรรลุเป้าหมายของนโยบายไม่สอดคล้องกันโดยจำนวนรถยนต์ที่ใช้ NGV มีจำนวน

มากกว่าเป้าหมาย แต่จำนวนสถานีบริการมีน้อยกว่า และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายหลักของนโยบาย คือไม่สามารถทดแทนการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้ตามเป้าที่กำหนด

ในการศึกษาผลกระทบต่อกลุ่มแท็กซี่พบว่ากลุ่มคนขับแท็กซี่มีค่าใช้จ่ายด้านเชื้อเพลิงลดลงเมื่อเทียบกับการใช้ LPG และกลุ่มผู้ประกอบการแท็กซี่สามารถขยายธุรกิจได้เพราะคนขับยังสามารถมีรายได้จากส่วนต่างค่าโดยสารและค่าใช้จ่ายประจำวัน นอกจากนี้ยังพบปัญหาที่กระทบต่อกลุ่มแท็กซี่อื่นเนื่องมาจากนโยบายด้าน NGV แต่การรวมตัวของกลุ่มแท็กซี่มีอำนาจต่อรองด้านนโยบายและสามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพบว่านโยบายส่งเสริมการใช้ NGV ไม่เป็นนโยบายที่ตัดสินใจโดยใช้เหตุผลอย่างครบถ้วน เพราะใช้กรอบเงื่อนไขการตัดสินใจที่ผิดพลาด, ไม่กำหนดทางเลือกนโยบาย, การไม่นำข้อมูลในบริบทอื่นมาใช้วิเคราะห์ และการตัดสินใจโดยไม่มองการยอมรับของสาธารณะ ทั้งนี้ได้เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายที่สมเหตุสมผลในอนาคตด้วยการให้เกิดการมีส่วนร่วม (Public Participation) การสานเสวนา (Dialogue) การสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Deliberative Democracy) และการมีประชาชนผู้ตื่นตัวทางการเมือง (Active Citizen)

คำสำคัญ: ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์, แท็กซี่, กระบวนการกำหนดนโยบาย, ทฤษฎีการตัดสินใจภายใต้การใช้เหตุผล

Dissertation Title	THE STUDY AND ANALYSIS OF NATURAL GAS VEHICLE PROMOTING POLICY : A CASE OF THE IMPACTS ON TAXIS
Author	Mr. Pornchai Maranet
Degree	Doctor of Philosophy
Department/Faculty/University	Integrated Science College of Interdisciplinary Studies Thammasat University
Dissertation Advisor	Professor Surachai Sirikrai, Ph.D.
Dissertation Co-Advisor	Assistant Professor Nopbhorn Leeprechanon, Ph.D.
Academic Years	2013

ABSTRACT

This dissertation studies policy making process under Rational Comprehensive Decision Making. The impacts of taxis under the Natural Gas Vehicle (NGV) promotional policy had established a case study, with an assumption that the policy had been rationalized to meet the objective, to promote NGV used by taxis.

NGV has been promoted as an alternative for the rising oil price since 2000. The policy has been influenced by three key NGV policy makers; 1) the cabinets, 2) National Energy Policy Council (NEPC), and 3) Committee on Energy Policy Administration (CEPA). This research studies their relevant policies and decisions made from October 1999 – July 2013 as primary sources. It also includes survey on relevant documents, and in-depth interview with key informants.

The studies show that most policies on NGV and LPG (Liquefied Petroleum Gas) aimed to serve major population of taxis running on LPG. However, the analysis revealed that the lower-than-target NGV stations have contributed to unachieved objective, failing to become an alternative energy source in transportation sector.

Moreover, the research found that the NGV promoting policy has not been thoroughly developed, because of the wrong decision rules had been executed

without alternative policy, and essential information from any comparable contexts. Worst, it has disregarded public hearing and suffered subsequent public acceptance.

The research proposed a fully rationalized policy making process for future development through public participation, dialogue, deliberative democracy, and cultivation of active citizen.

Keywords: Natural Gas Vehicle, Taxi, policy making process, Rational Comprehensive Decision Making

